

(1911 - 1994)

MEHMET KAYALAR

Mehmet Kayalar Ağabey 1911 (1330) Selanik doğumludur. Ataları Konya asıllıdır. Dedeleri İslâm'ı Avrupa'ya yaymak gayesi ile Yunanistan'ın Selanik İlinin Kayalar kasabasına Konya'dan hicret etmişler. Mehmet Kayalar da Kayalar'da dünyaya gözlerini açmıştır. Babası Mahmut Efendi, Annesi Hüsnü Şah Hatun idi. Kayalar ağabey 6-7 yaşlarına kadar Kayalar'da kaldıktan sonra Türk-Yunan Devletlerinin göç anlaşmasına göre, ailesi ile birlikte Erzincan ilinde istihdam edilirler. İlk tahsilini Erzincan'da, diğer öğrenimlerini ise askerî okullarda tamamlar...

01.05.1937 senesinde Harp Okulunu bitirerek subay olarak ordu saflarına katılır. Konya, Susurluk, Kemalpaşa, Uşak, Bingöl ve Diyarbakır illerinde vazifeler yapar.

Mehmet Kayalar evli ve üç evlat babası idi. Evlatlarından Müctebâ Mehdi ile Mahmut Hâdi babalarından evvel dâr-ı bekaya irtihâl etmişlerdir. En büyükleri Ahmet Mefhar ise 6 Nisan 2003'te vefat etmiştir. Muhterem zevceleri Sâime Hatun da 2007 tarihinde vefat etmiştir. Kendisi 1994'de Yalova'da vefat etmiştir. Şimdilerde türbe haline getirilen kabri Yalova'dadır.

Mehmet Kayalar ismi bilhassa Diyarbakır nur hizmetleri ile bütünleşmiştir. 1950'den 1973'e kadar tam 23 sene bu şehirde kalmıştır. Bu çeyrek asra yakın sürede, Diyarbakır'da çok şaşaalı hizmetlere imza atmış; kendisine defalarca yapılan baskın, hapis, mahkeme ve sürgünlerle gözdağı verilmek istenmiştir. Fakat O hep kayalar gibi dimdik durmaya devam etmiştir...

Mehmet Kayalar 1952'de Yüzbaşı iken 41 yaşında ordudan emekli olmuştur.

1960 ihtilalinden hemen sonra evi tanklarla çevrilerek Sivas'ta hücre hapsine alınmıştır. Dokuz ay burada kaldıktan sonra, Çanakkale'ye sürgün edilmiş ve Çanakkale'de 1,5 sene devam edecek olan çok sıkıntılı ve işkenceli bir hücre hapsi yaşamıştır... Tekrar Diyarbakır'a dönen Mehmet Kayalar'ın, bu sefer bir sene süren Muğla sürgün hayatı başlar... Muğla hayatı da zahmetlerle geçmiştir...

Üç veya dört kere Bediüzzaman Hazretlerini ziyaret etmiştir. Üstad Hazretlerinin Ankara Beyrut Palas otelindeki "müspet hareket" ağırlıklı son dersini, Mehmet Kayalar için verdiğini kendisi ve yakınları ifade etmektedirler.

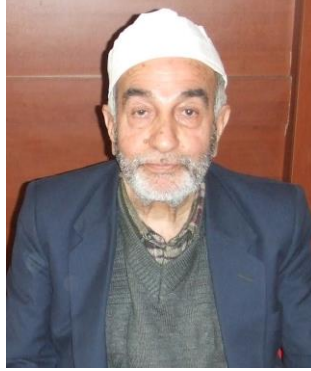
Mehmet Kayalar adı çalışmalarım sırasında çokça geçmekteydi... Ağabeyler, hatıralarında bilvesile onun adını anıyorlardı... Allah'a şükrediyorum ki onunla alakalı doyurucu bilgi ve fotoğrafları nasip etti bana... Çok çetin bir hayat geçiren Kayalar ağabeyin hatıralarından, alınacak çok ders ve mesajlar gördüm ben... Bilhassa Risale-i Nur'un meslek ve meşrebi hakkında... Takdir ve yorumu okuyucularıma bırakıyorum...

Bu hatıraları, Mehmet Kayalar ağabeyin senelerce çok yakınında ve hizmetinde bulunmuş olan İrfan Haspolatlı ve Tarık Aktekin ağabeylerin yardımı ile hazırladım. Bu iki kadim dost, Kayalar ağabeyin neredeyse bütün tarih-i hayatını kayıt altına almışlar.

Verdikleri hatıralar ve fotoğraflar için bu yaşlı ağabeylerime teşekkür ediyorum. Bu kitapta kendi hatıraları ayrı olarak vardır. -Bütünlük için artarda okunabilir. Ayrıca arşivimi ve Risale-i Nur Külliyyatını taradım. Ulaşabildiğim bütün şahitlerle görüştim. Kayıtları topladım ve hatıraların sonuna ilave ettim. Tâ ki tablo eksik kalmasın, Mehmet Kayalar'ın hayatından çıkan mesaj bütün yönleri ile okunsun istedim... İşte çilelerle dolu 83 yılın hikâyesi.

İrfan Haspolatlı Anlatıyor:

Ben İrfan Haspolatlı. Aslen Bitlisliyim, 10 yaşımdan itibaren Diyarbakır'da büyüdüm ve bu şehirde 25 sene öğretmenlik yaptım. 1957 senesinden beri Risale-i Nur'u tanıyorum ve okuyorum. Aynı tarihten itibaren Mehmet Kayalar ağabeyin çok yakınında bulunmak nasip oldu. Üstad Bediüzzaman Hazretlerini de iki kere ziyaret ettim.



İrfan Haspolatlı. Mehmet Kayalar'ı en iyi tanıyanlardandır

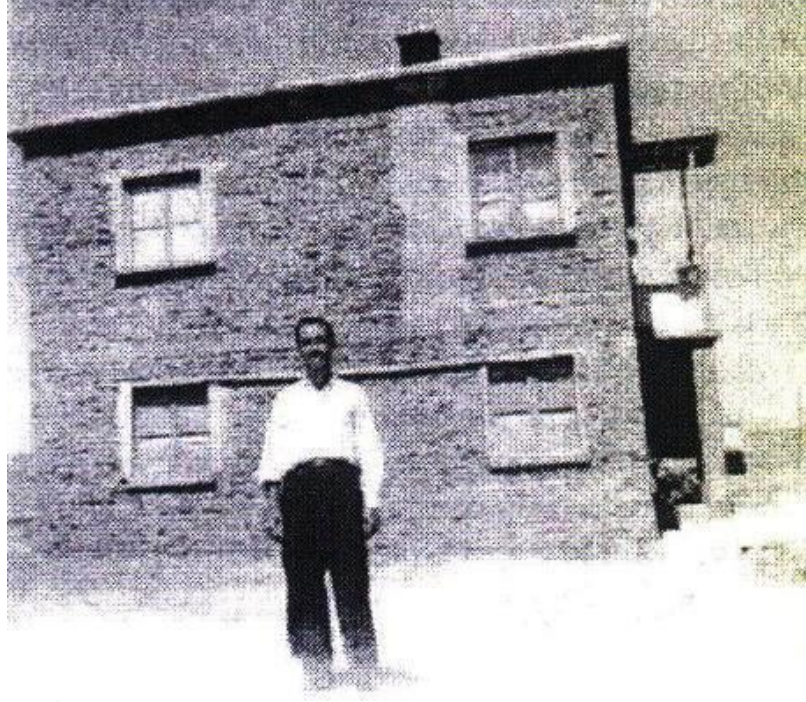
Mehmet Kayalar, 1946 senelerinde Risale-i Nur eserlerini, 1950'de de Üstad Bediüzzaman Hazretlerini Isparta'da ziyaret ederek tanıır. İlk görüşmelerinde ağabeyin ayaklarında titreme, konuşmasında kekeleme hâsıl olur. Bediüzzaman Hazretleri ağabeyin başını koltuğunun altına alarak okşamış, öylece kekeleme hali geçmiştir. Mehmet Kayalar Bediüzzaman Hazretlerini üç veya dört kere ziyaret etmiştir. Önyüzbaşı iken 1952 senesinde subaylığa veda etmiştir.

Mehmet Kayalar 1952'de ordudan ayrıldıktan sonra, Diyarbakır'da ikamet edip, evini umum halka açarak, çevrenin isim yapmış âlimlerine, hocalarına ve o yörenin insanlarına uzun yıllar Risale-i Nur ve tefsir, hadis, fıkıh dersleri vermiştir.

Ders düzeni şöyle idi: Evin avlusuna hasır sergileri serilip oturulurdu. Ağabey, rahlesi önünde iki dizi üzerine oturup cemaati de aynı tertip idiler. Ders, akşam namazından bir saat sonra başlar, ders bitiminde yatsı namazına müteakiben cemaat evlerine dağılırdı.

Derste âlimler ve hocalar ağabeyin arkasında, cemaat ise önünde bulunur... Yüksek bir ciddiyet ve tazim ile oturulurdu. Kalpleri hüşyar edercesine belîğ bir üslupla ders anlatırdı. Ders bitiminde sorular ve müşkül meselelerin cevap faslı başlardı. Bizleri en çok ihya eden, sırlara aşına kılan bu soru-cevap faslıydı. Ders kıyafeti beyaz takke ve beyaz uzun entari idi. Ağabey derste talebelerin yüzüne bakmasını isterdi. Uyku, gaflet âriz olanları tesbihini atarak ikaz ederdi. Kendisi soru sormaz, yalnız sorulan sorulara cevap verirdi.

Daha sonra ikamet ettiği ev, kalabalığa kâfi gelmediğinden Hasırlı Mahallesiinde bir eve taşınıp, nur hizmetine oradan devam edildi. Orası da kifayet etmeyince 1959 yılında Diyarbakır ilinin 5 km. kuzeydoğusunda Dicle Nehri kıyısında 2,5 dönümlük bir arsa alınıp iki katlı bir ev yapıldı. Üst katında Mehmet Kayalar ağabey ailesi ile ikamet ettiler. Alt kat cemaate ayrıldı.



Dicle Nehri kenarında inşa edilen medrese önünde İrfan Haspolath.

Üst kat Kayalar ağabeyin evi, alt kat medrese

Bu dersler Diyarbakır'da 1950'den 1973'e kadar 23 sene devam etmiştir. Tutukluluk ve cezaevi günleri hariç, bir gün bile ders yapılmadığı görülmemiştir.

Mehmet Kayalar ağabeyin Diyarbakır mahkeme günleri çok kalabalık olurdu. Hatta kalabalık mahkeme koridorlarının dışına taşarak caddeye kadar uzanırdı.

Üstad Hazretleri vefatından iki ay evvel telgrafla Mehmet Kayalar'ı Ankara'ya çağırıyor... Bu görüşme Ankara Ulus Beyrut Palas otelinde olmuştur. Görüşmenin şahidi benim. Çünkü orada idim. (Üstad Hazretleri ve Mehmet Kayalar ağabeyin bu görüşmesi ayrıntılı bir şekilde bu kitabın İrfan Haspolatlı maddesinde anlatılmaktadır. Oraya havale ediyoruz. Ömer Özcan)

Kayalar ağabey 23 Mart 1960'da vefat eden Üstad hazretlerinin defin anında mezarının başında bulunmuştur. Definden sonra, Mustafa Sungur kardeşe dönerek: "Siz Üstad'ın hizmetinde olanlar; ben hariç, aranızdan birini baş seçin, cemaat dağılmasın. Ben de seçtiğiniz o başa tâbi olacağım." Demiştir. Fakat bu teklifi kabul görmemiştir. Mehmet Kayalar daha sonra tekrar Diyarbakır'a dönmüştür.

SİVAS KAMPI, ÇANAKKALE HÜCRE HAPSİ, MUĞLA SÜRGÜNÜ, YALOVA...

1960 ihtilalinin 4. gününde Mehmet Kayalar'ın evinin çevresi çok sayıda tanklarla çevrildi. Orada tutuklanarak Sivas'ta kurulan bir askeri kampa götürüldü. Sivas Kampında çoğu hücre hapsi olmak üzere dokuz ay kalmıştır. (Sivas Kampı, bu kitabın Tarık Aktekin maddesinde anlatılmaktadır. Tarık Aktekin aynı Kampta Kayalar ağabey ile beraber bulunmuştur. Oraya havale ediyoruz. Ömer Özcan)

Mehmet Kayalar Sivas Kampından sonra Çanakkale'ye mecburî ikamete gönderilmiştir. Yani sürgün edilmiştir. Çanakkale'deki hücrelerinde görülmemiş işkencelere maruz kalır... Öyle bir hücre ki yattığı yatak bile rutubetten çürümüştür... Burada 1,5 yıl kalmıştır. Bu hapis hayatını, yanına verilen yakın talebesi Şerif Nazlıcan şahittir... Onu da Bingöl'den alarak Çanakkale'ye sevk etmişlerdir...



Mehmet Kayalar, Çilerle geçen bir ömür...

Kayalar ağabey Çanakkale hücre hapsinden sonra tekrar Diyarbakır'a geldi... Tekrar derslere başladı... Fakat bu sefer Muğla'ya sürgün ettiler... Muğla'da tek odalı bir evde, ailece bir yıl kadar yaşamak zorunda kaldılar...

Muğla mecburi ikameti de bittikten sonra, Kayalar ağabey Diyarbakır'a dönüp derslerine kaldığı yerden yeniden başlamıştır...

Bu sırada, üç yıl üst üste Adana'nın Toros Dağlarının Tekir Yaylasında¹ kamp kurarak birliği toparlamaya çalıştı. Diyarbakır'da bir sünnet şöleni yaptı. 300 ailenin çocuğuna sünnet ettirildi.

Mehmet Kayalar ağabey, yıllarca görmüş olduğu işkenceli hayattan dolayı, ayrıca yaşlılığın da verdiği etki ile 1972'de İstanbul'a gelerek Kadıköy, Fenerbahçe'de Kalamış'ta ikamet etmeye başladı. Yaz aylarında Diyarbakır'da, kış aylarında İstanbul'da ikamet etmekteydiler.

Daha sonra 1979 senesinde Yalova Çiftlikköy sahil mahallesinde Menekşe sokakta bir arsa alıp iki katlı bir bina inşa ettirdiler. Diyarbakır'da olduğu gibi üst katı ailesine, alt katı cemaate aitti.

Talebeler içinde Mehmet Kayalar ağabeye en fazla gelen Sungur ağabeydir. Yalnız son gelişinde, "Üstad orucu takvime göre tutuyor" demesi ağabeyi hiddetlendirdi.

¹ Tekir yaylası Çukurova'nın en büyük ve kalabalık yaylasıdır. Yaylanın tarihi kesin olarak bilinmemekle beraber buradaki semt ve bölge isimleri (Paşa yazısı, müftü yurdu, vali çeşmesi) yaylanın çok eski olduğu kanaatini uyandırmaktadır. Tekir yaylası şimdilerde, Bürücek ve Akça Köyü ile birleşmiş durumdadır. Bir de Kayseri, Erciyes Dağında Tekir Yaylası vardır. İkişi karıştırılmamalıdır.

Ağabey, pür hiddet: "Bunu bana nasıl söylersin. O üstad ki, bir hakikat için bin başını feda eden bir allâme..." Mustafa Sungur ısrar edince, Kayalar ağabey huzurdan ayrıldı. Ayrılmadan evvel: "Gezmeyin! İlim ayağa gitmez! İlme gidilir!" dedi.

MEHMET KAYALAR'IN VEFAT VEFATI

İrfan Haspolatlı anlatmaya devam ediyor:

Ben Yalova'ya 1978'de taşındım. Kayalar ağabey de 1980'de. Diyarbakır'da olduğu gibi her zaman beraberdik.

Mehmet Kayalar biz talebelerine karşı yüksek alaka ve şefkat gösteriyordu. Hatta hastalığında: "Rabbime kavuşmak istiyorum. Ama sizleri sevdiğim için, ölümüne dua etmiyorum" diyordu. Yaşlılık ve rahatsızlıklar çoğalınca bizlere rica ederek: "Kardeşlerim! Sıhhatim için bana dua etmeyin. Sizin dualarınız ölümümü engelliyor. Artık Rabbime kavuşmak istiyorum..." dedi.

Yalova'da iken İstanbul, Bursa, Yalova'dan talebeler gelip ziyaret ederlerdi. Öğleye doğru cemaat 11.00'de toplanıp bir saat sohbet yapılırdı. Sohbetten sonra öğle namazı kılınır, herkes evine giderdi.

Sene 1994. yine bir yaz günü Yalova Çiftlikköy'de bulunuyordu. Yaşlılık ve rahatsızlıklar gün geçtikçe artıyordu. O sıralarda kurban bayramı yaklaşıyordu. Türkiye'nin muhtelif yerlerinden talebeler gelmişti. Sohbetler, dersler yapıldı. Bayramın 4. gününde talebeler evlerine döndüler. Birden Kayalar ağabeyin rahatsızlığı arttı. Ve 1 Haziran 1994 tarihinde salıyı çarşambaya bağlayan gece saat 03.15'te ruhunu Rahmana teslim eyledi. Cenazesi Çiftlikköy'de küçük oğlu Mahmut Hâdî'nin bulunduğu mezarlığa defnedildi. Allah rahmet etsin. Âmin, âmin, âmin...

Kayalar ağabeyin kabrine, belediyeyi zor ikna ederek şimdi bir türbe yaptırıyoruz.

ŞERİF NAZLICAN ANLATIYOR

Şerif Nazlıcan, Mehmet Kayalar ağabeyin en yakınlarından... Çanakkale hücre hapsinde beraber yatmışlar... 1,5 yıl süren bu çileli hapis hayatının en yakın şahidi... Hazırladığı notlardan tespitler:

HÜCRESİNDE YATAĞININ ALTINDAN TUVALET SULARI GEÇİYORDU

Şerif Nazlıcan anlatıyor:

Mehmet Kayalar 1946'da Eğridir Komando kursunda subay iken oranın başkâtibi vesilesi ile Üstadı tanımıştır. 1950'de yüzbaşı iken ordudan emekli olunca Isparta'da üstadı ziyarete gitmiştir.

Kendisi bana şöyle anlatmıştı: "1946 senesinde Eğridir Dağ Komando kursunda vazifeli idim. Burada Üstadın talebelerinden başkâtip ile tanıştım. Üstadın mühim eserlerinden İşârat-ül İ'caz, Mesnevi-i Nûriye, 5. Şua ve bazı eserlerini okuyunca Üstada karşı bir sevgi ve alaka duydum. Üstadı ziyarete niyet ettim. Fakat kısmet olmadı. Ani bir emirle tayinim Diyarbakır'a çıktı. Oradan da tekrar Bingöl'e tayin ettiler. Daha sonra da dini yönümden dolayı ordudan ayrılmak zorunda bıraktılar. İşte o zaman Üstadı Isparta'ya ziyarete geldim."



Mehmet Kayalar'ın Çanakkale'de hücreindeki yatağı

Şerif Nazlıcan anlatmaya devam ediyor:

Ben Bingöl'den Çanakkale hapisanesine sevk edildim. Kayalar ağabey de oradaydı. Geldiğim günün sabahı başsavcı gelip beni gördü. Mehmet Kayalar ağabey de hücrelerinde cevşen okuyordu. İkinci günün sabahı savcı erken geldi. Bizler hücre dışında salonda idik. Başsavcı doğru Kayalar ağabeyin hücrelerine girip karşısında durdu ve bağırdı. "Ben Başsavcı filankes. Ağaya kalk ve bana hürmet et!" Ağabey de okuduğu cevşeni kapatıp, hiddetle elini beline atınca; o da silah zannedip bağırarak hücreden koşarak çıktı. "Başgardıyan, gardıyanlar bunları 1 nolu hücreye atın, en ağır zincirlere vurun, ıslah oluncaya kadar çıkartmayın" diye bağırarak emirler yağdırdı. Sonra gardıyanlar gelerek bizleri aldılar ve hücreye attılar.

Bizler bir-iki saat bekledikten sonra ağabey şöyle dedi: "Kardeşlerim, kusura bakmayın. O habis kendini bilmeze öyle cevap vermem lazımdı." Ben de: "Ağabey çok iyi ettiniz, memnun olduk" dedim...

Akşama kadar en ağır şartlardaki hücrede kaldık. Hücre ağır rutubetli bir yerdi. Zaten adliyece tevkif olunan bir kimse ilk olarak o hücrede bir, iki, en çok üç gün yatar, sonra doktor kontrolünden geçer ve iç hapisane koşuşlarına verilerdi.



Mehmet Kayalar Diyarbakır hizmetlerinde hep en önünde

Beni 10 günlüğüne Bozcaada hapisanesinde yatırdıktan sonra, tekrar geriye Çanakkale'ye getirdiler.

Sabahleyin jandarma hücumbotu ile sevk ettiler. Çanakkale'ye geldim. Ağabeyi tuvaletin önünde, yerde, betonda uzanmış olarak gördüm. Orada bulunan Deveciye, "bu ne hâl?" diye sordum. O da, "tuvaletten çıktı ve yere yığıldı, ısrar ettim kalkmadı, biraz bekle" dedi. "Ben de ayakta yanında bekliyorum" dedi. Bunun üzerine ben ağlamaya

başladım. Ağabey gözlerini açtı bana baktı. "Şerif geldin mi?" dedi. Ağabeyi kaldırdım ve abdest aldirdim, sonra yatağına oturdu. Bir müddet sonra hapisane müdürü geldi... Beni eski, yani rutubetsiz hücreye verdi... Gece ayrı hücrelerde kalıyorduk... Gündüz ise beraberdik...

Önce ağabey tuvalete girer, abdest alır, sonra ben girerdim. Bir sabah hücreesine gidince çok kötü bir koku duydum. İki gün koku devam edince ağabey'e söyledim. Ağabey de: "Sen sersem misin? Zaten her taraf koku ve pislik içinde, sen koku arıyorsun" dedi. Ağabey abdest aldıktan sonra, "bir dakika bekleyin, yatağınızı kaldırayım" dedim. Döşegine el attığımda döşegın üst tarafı elimde kaldı. Döşek yünden yapılmıştı. Tahtanın altından tuvalet suları akınca tahta ile beraber döşek de çürüyüp tahtaya yapışmış...

Emekli Astsubay İbrahim bize pişmiş yumurta getirmişti. Sepetten bir yumurta köşeye düşmüş, çok pis kokuyordu. Ağabey bu hali görünce müdürü çağırmanı söyledi. Müdür gelince, ağabey: "Şu hale bakınız, yatak altındaki tahtalar çürümüş, ortalık pis kokuyor. Bunu Avrupa gâvurları da yapmaz" dedi. Müdür hak vererek bir marangoz çağirttı ve yatağın altındaki tahtaları değıştirtti. Astsubay İbrahim'e haber gönderdim, plastik bir döşek gönderdi. Ben de o çürümüş yatağı hatıra olarak Diyarbakır'a gönderdim.

Ağabeyin 1,5 senelik Çanakkale hapsi o dehşetli ve ölümlü hücrede geçti. Zaten Sivas Kamp hapsinde iken zehirlemişlerdi.

Ağabeylerden Mehmet Kayalar İle Alakalı Hatıralar:

Ağabeylerin hatıralarını tespit sırasında Mehmet Kayalar ağabeyin adı çok geçmektedir. Bu hatıraların önemli kısımlarını buraya almayı münasip gördük.

AV. NECDET DOĞANATA: KAYALAR AĞABEY HALİFE SEÇİLSİN DEYİNCE...

Yukarıda İrfan ağabeyin anlattığı gibi, 23 Mart 1960'ta vefat eden Üstadımızın, Urfa'DA defin işi bittikten sonra bir toplantı olmuştur. Bunu hep merak ediyordum. Orada ne olmuştu? Kimler konuşmuştu? Neler konuşulmuştu?

Sene 1994 İzmir'deyim. Mehmet Kayalar ağabeyin vefat ettiğini duydum. Hep ziyaretine gitmeyi düşünüyordum, bugün-yarın derken maalesef nasip olmadı, gidemedim... Merak ettiğim olayın muhataplarından birisi daha ahirete göç etmişti... Aklım başıma geldi... İnsanlar faniydi... Hemen hadisenin öteki muhatabına Av. Necdet Doğanata'ya koştum. Ve meseleyi sordum. Bana anlattıkları, kayıtlarım şöyledir:

"Üstad'ın defin işi bittikten sonra orada Mehmed Kayalar ağabey de vardı. Galiba o zaman Yüzbaşı rütbesinde idi." Necdet Bey'in sözünü keserek, Kayalar ağabeyimizin 1952'de ordudan ayrıldığını ve yeni vefat ettiğini söyledim.

"Yâ öyle mi? duymamıştım. Zaten bu hâdiseden sonra bir daha da hiç görmedim kendisini. Allah rahmet etsin" dedi. Ve anlatmaya devam etti:

"Kayalar Ağabey müheyyiç fitratının, belki de mesleğinin gereği defin işi bittikten sonra bir konuşma yaptı. Konuşmasında: "Kardeşler dağılmasınlar... Üstad'ın yerine bir halife seçelim... Ben de ona biat edeyim..." gibi bir şeyler söyledi. Hizmet tarzımızda olmayan bir konuşmaydı bu.

İşte o zaman ben de çıkıp topluluğa hitaben, şimdi tam hatırlayamadığım bir konuşma yaptım. Mealen: "Üstadımız şimdiye kadar ne yaptıysa, nasıl yaptıysa, kitaplarda yazdığı gibi, aynı şekilde devam etmek lâzımdır... Şahs-ı manevî var... Üstad halife bırakmamıştır..." manasında şeyler söyledim. Herkes tarafından da kabul gördü. Mesele budur.

MEHMED KIRKINCI: MEHMET KAYALAR TEDBİR DİNLEMİYORDU...

1960 ihtilalinden hemen sonra ihdas edilen Sivas kampında Nur Talebesi olarak: Erzurum'dan Mehmet Kirkinci, Mehmet Serçil, Yavuz Telli, Hilmi Ardos. Maraş'tan Mustafa Ramazanoğlu. Diyarbakır'dan Mehmet Kayalar. Malatya'dan Said Çekmegil, Tarık Aktekin bulunurlar. Ayrıca: Şeyh Said'in bütün oğulları ve torunları, şarktan Demokrat Parti İl

Başkanları ve siyasi temsilcileri bulunmuştur. Toplam 485 kişi vardır. Kamp dokuz ay devam eder ve sonunda 55 kişi batı illerine sürgün edilirler. Bunlardan birisi Mehmet Kayalar'dır. Çanakkale'ye sürgün gider.

Mehmet kırkinci Hocaefendiye 2008 Temmuz ayında Erzurum'da ziyaret ederek Sivas Kampını sordum. Mehmet Kayalar ile alakalı kısmı şöyle anlatmıştır:

"Mehmet Kayalar bizimle aynı koşu da kalıyordu. İhtilalcilerin aleyhinde heyecanlı konuşmalar yapıyordu... Tedbir falan dinlediği yoktu... Çok rahatsız oluyorduk...

Bir gün alay kumandanı geldi..

"Dâhiliye vekili İhsan Kızıloğlu geliyor. Hep dışarı çıkacaksınız, o geldiğinde ayağa kalkacaksınız" dedi. Mehmet Kayalar bizi toplayarak:

"Olmaz!" dedi. "Biz kapıda oturacağız ve ayağa kalkmayacağız." Bakanın arabası geldiğinde Mehmet Kayalar ayak ayaküstüne attı. Onun zorlamasıyla biz de aynı şekilde ayak ayaküstüne atarak oturduk. İhsan Kızıloğlu geldi. Elini salladı... Herkes ayağa kalktı, biz kalkmadık..."

"Bir gün yanımıza bir sivil geldi. Güya o da Göle'den Demokrat Parti'ye hizmet ettiği için getirilmişti. Hemen anladım ki, bu ihtilâlcilerin adamı... Yatağını bizim yanımıza verdiler. Mehmet Kayalar, yine eskisi gibi pervasızca konuşuyor; o da Mehmet Kayalar kadar ihtilâlcilerin aleyhinde bulunuyordu. Ben onun konuştuklarına karşı:

"Neden böyle konuşuyorsun. Ne hakkın var böyle konuşmaya. Bunlar bizim askerimiz" diyordum. O zat hep bizi takip ediyor, abdeste bile bizimle beraber geliyor, bizimle beraber namaz kılıyordu. Ama her şeyi acemice idi. Aradan ne kadar geçtiyse bir gün adam ortadan kayboldu. Ertesi gün hemen Mehmet Kayalar'ı hücre hapsine aldılar."

"Şerafeddin Kartal, Sivas'ta Veteriner Astsubay olarak görev yapıyordu. Ankara'dan Said Özdemir, Şerafettin Kartal eliyle bize bazı Risale'ler gönderiyordu."



Mehmet Kayalar'ın Yalova Çiftlikköy kabristanındaki türbesi

MUSTAFA SUNGUR: KAYALAR AĞABEY BANA SORDU...

1997'de vefat eden üstadımızın en yakın talebelerinden Bayram Yüksel ağabeyin Barla'da defin işlemi bittikten sonra, Mustafa Sungur ağabey, eline megafonu alarak, birkaç hatıra anlatmıştır. Bunlardan birisi de Mehmet Kayalar ağabeye aittir. Şöyle ki:

"Üstadı 1960 yılında Urfa'da defnettikten sonra Mehmed Kayalar ağabey bana sordu: 'Sungur ne hissediyorsun?' dedi. 'Ben, bir şey hissetmiyorum ağabey, sen ne hissediyorsun?' dedim. O zaman: 'Üstad, kabirde Münker ve Nekir Suâl Meleklerini tuttu ve onlara bast-ı zamanla bir anda Risale-i Nurları okudu ve bütün mahlûkatın alkışladığını hissettim' dedi."

MUZAFFER ARSLAN: POLİS SORDU, "MEHMET KAYALAR'LA NİYE KONUŞTUN?"

Muzaffer Arslan Ağabey 1958 senesinde elinde Risale-i Nur dolu tahta bavullarla Erzurum'dan Diyarbakır'a iner. Polis kendisini karakola götürüp sorguya çeker... Sorgulamanın Mehmet Kayalar ile alakalı kısmını bize şöyle anlatmıştır:

"Sene 1958... Erzurum'dan gelip Diyarbakır'a indim. Elazığ'da Hulusi ağabeyi ziyaret edip Çukurova'ya gidecektim. Diyarbakır'da polisler bizi valizlerle indirdiler. Belki valizlerimiz ağır olduğu için olacak. Silah veya belki başka bir şey arıyorlardı. Valizleri açtınca istasyondaki polisler kitapları gördüler. "Demek nurculuk tarikatına mensupsun, iyi..." dediler. "Kardeşim nurculuk tarikat değildir..." dedimse de; "Emniyette anlatırsın artık" deyip beni siyasî şubeye götürdüler. Akşama kadar orada ifademi aldılar.

"Burada bu kadar hocalar şeyhler varken, Mehmet Kayalar'la niye konuştun?" Siyasî Şube Müdürü Mardinli Selahaddin Bey'di. Dedim: "Selahaddin bey, bu kitapları Türkiye'de okuyan geniş bir kitle var... Her yerde var bunlardan... Bu Risaleleri emniyet, istihbarat biliyor... Yüzbaşı Mehmet Kayalar'ın da ismini duyuyordum. Bu kitapları da okuduğu için merak ettim, ziyaretine gittim." dedim. Mehmet Kayalar çok tahrik edici olmuş orada... Biraz da onun için sorguya çekildik... Kendisi yüzbaşı iken ordudan uzaklaştırılmıştı...

"Sonra Beni MİT'e sevk ettiler. Orada bir yüzbaşı sorguya çekti.

"O yüzbaşıya dedim ki: "Arkadaş bak, aynı milletin fertleriyiz. Ben bu kitapları okuyorum, ayet ve hadislere müstenid, faydalı kitaplardır bunlar. Bu kitaplar bir Müslüman olarak herkesin inanıp kabul edeceği meseleleri anlatıyor. Ben idare aleyhinde bir şey görmüyorum." Dedi: "Doğru, ama Mehmet Kayalar gibi burada bir temsilciniz olursa daima takibata maruz kalırsınız. Ben Risale-i Nurları üç ay okudum, onun derslerine de katıldım. Ama halkı teşvik ediyor." Dedim ki: "Üstad Bediüzzaman, hiçbir yerde, hiçbir kimseyi kendisine temsilci olarak seçmiş değildir. Bu kitapları gayr-ı resmi olarak herkes bulduğu yerde okur. Bediüzzaman'ı görmese bile okur. Mucibince amel eder." Neticede Muzaffer ağabeyi tekrar karakola sevk ederler... (Muzaffer Arslan'ın hatıralarının tamamı bu serinin 2. cildindedir.)

PROF. DR. SAFFET SOLAK ANLATIYOR

2007 hatıralarını alıp "Ağabeyler Anlatıyor-2" de yayınladığımız Prof. Dr. Saffet Solak hocamız askerliğinin bir kısmını Diyarbakır'da yapmıştır. Orada yaşadığı bir hatıra:

"Giderken İzmir'de Mustafa Birlik'e, "ben Diyarbakır'a, askere gidiyorum" diye söyledim. "Orada Yüzbaşı Mehmet Bey var, onunla tanış" dedi.

"Diyarbakır'da bir gün birisi beni evine akşam yemeğine götürdü. Sonra "seninle bir yere gidelim" dedi. Yüzbaşı Mehmet Kayalar Bey'in evine gittik. Orada Mehmet Bey okuyor, sakallı falan yaşlı başlı insanlar dinliyorlardı. Ama anlamadan, sanki bir ibadet diye diniliyorlardı sadece. Hatta uyuyorlardı... Çok üzüldüm... Bu kıymetli cümlelerin karşısında uyuyorlardı... Diyarbakır'da bir ay kaldım. Mehmet Beyin derslerine hep devam ettim.

SAİD ÖZDEMİR: KAYALAR AĞABEY TARİÇE-İ HAYAT FOTOĞRAFLARINA...

2000 senesinde Said Özdemir ağabeyin Ankara'daki evinde hatıralarını tespit etmiştim. Bu hatıralar bu serinin 1. cildinde yayınlanmıştır. Buraya sadece Mehmet Kayalar ağabey ile ilgili bir hatırasını alıyoruz:

Ömer Özcan: "Tarihçe-i Hayat'taki resimleri kitaba koymanız için Üstad mı emir verdi size?"

Said Özdemir: "Hayır. Biz koyduk, Üstad ses çıkarmadı. Bazı itirazlar oldu. Bilhassa Kayalar Ağabey, 'niye koydunuz?' diye bize mektup yazdı. Üstad'ımız bir kalemle resimlerin boyunlarını çizdi. 'Diyarbakır'a resimsiz gönderin' diye de bize tembih etti. Biz de öyle yaptık. Diyarbakır'a resimsiz Tarihçe-i Hayat gönderdik." (Konuyla ilgili daha geniş bilgi, 1. ciltte, Mustafa Türkmenoğlu'nun hatıralarında vardır.)

MAHMUT AYDIN: HOCALAR KORKUDAN KASKETLE YATAR HALE GELMİŞTİ. BU KORKUYU KAYALAR AĞABEY KIRDI

Mahmut Aydın 1938 Diyarbakır/Lice doğumludur. Yarım asırdan fazladır nur hizmetleri içerisinde olup, kendisinin diğer hatıraları bu kitapta ayrıca yayınlamıştır. Bizzat tashih ettiği Kayalar ağabeyle ilgili kısımlar ise şöyledir:

"Ben 27 Mayıs 1960 ihtilal döneminde tezkere aldım... Terhis oldum ve hemen Diyarbakır'a gittim. O sırada Üstad'ımız vefat edeli iki ay olmuştu..."

"Allah rahmet etsin, Mehmet Kayalar ağabey Üstad hayatta iken büyük hizmetler etmiştir. Düşünün Şeyh Said hadisesi dolayısıyla hocaları Diyarbakır'da öyle bir korkmuşlar ki; hocalar değil kasketle dolaşmak, kasketle yatar hale gelmişlerdi. Kimse bir kelime konuşamıyordu. İşte o korkuyu yıllar sonra Mehmet Kayalar kırmıştır. Mesela Diyarbakır'ın 20-30 camisine birer ikişer adam gönderiyordu. Caminin imamı son duayı okuyup daha fatiha çekmeden, o kardeş hemen ayağa kalkıyor ve "Muhterem Müslümanlar! Bediüzzaman Said Nursi Hazretleri diyor ki..." diye başlayıp ders okumaya başlıyorlardı. Sabah namazı sırasında oluyordu bunlar.

"O sırada Diyarbakır Müftüsü Molla Halil isminde bir zattı. Bu zat Üstada bir mektup yazıyor; "Mehmet Kayalar böyle işler yapıyor. Evet, Demokrat Partililer müsaadekâr olsalar da, Halk Partililer şikâyet edecekler, başımıza iş açacak" diye, şikâyette bulunuyor. Üstad ona cevabî bir mektup yazmış. Ben o mektubu oğlunda gördüm, dershaneye getirmiş bize okumuştum... Üstad Hazretleri mektupta; Molla Halil'i o kadar methediyor ki; "Sen benim orada vekilim ol, Mehmet Kayar'ı himaye et, Mehmet Kayalar hizmeti hâlisane yapıyor. Siz de ona yardımcı olun..." diyor. Öyle bir mektup ki; Molla Halil mektubu aldıktan sonra Mehmet Kayalar'a gidiyor. "Sen hizmetinde artık serbestsin, istediğini yap" diyor.

"Üstad Hazretlerinin vefatından sonra, Mehmet Kayalar Ağabey bütün ağabeylere rağmen bir tavır içindeydi. Zaten kendisi Üstadın vefatından sonra yolunu çizmişti... Sonradan bir mahkemesine gittim. Orada, "Hadis devri başladı, artık hadis okunacak derslerde" deyince ben hayret ettim... Risale-i Nur zaten neydi ki... Bunu bizzat duydum ben. Ama defalarca mahkeme ve sürgün yaşamış büyük bir kahramandı O. Doğu ve Güneydoğu'da Risale-i Nur'u tanıtmaya hizmetleri çok büyüktür. Bir gün Sungur Ağabey geldi Diyarbakır'a. "Beraber hapisanede ziyaret edelim" dedi. Bir iki kişi daha vardı, gittik. Orada dedi: "Sungur! Sungur! Siz beni tanımadınız. İlerde beni tanıyacaksınız..." gibi şeyler söyledi. Baktım diğer ağabeylere karşı o eski uhuvvet, muhabbet ahvali yoktu..."

"Bir sefer daha ziyaretine gittik. Oğlu, Türkeş'in Partisinden Milletvekili adayı olmuştu. Türkeş de Diyarbakır'a geldiğinde kendisinin ziyaretine gitmiş dershaneye. Orada, yani hapisane ziyareti sırasında bazıları sordular: "Ağabey bunlarda menfi milliyetçilik var, bunu hocalarımıza, şeyhlerimize nasıl anlatırız biz?" dediler. O zaman dedi ki: "Ben zannettim ki, bu Türk Milliyetçiliği yapıyor. Hâlbuki o, benim Üstadımın deccal dediği Cengiz, Hülâgu kitaplarını tavsiye ediyor bana. Ben onun peşinden nasıl giderim. Ben oğluma da söylemişim bunu" dedi."

NECMEDDİN ŞAHİNER'İN TESPİTLERİ

Muhterem büyüğüm Necmeddin Şahiner, İstanbul Kalamış'ta Mehmet Kayalar ağabey ile bir görüşme yapmış ve "Son Şahitler" kitabında yayınlamıştır. Görüşme Kayalar ağabeyin son senelerinde gerçekleşmiştir. Kayalar ağabeyin, fırtınalı bir hayattan sonra, son senelerinde, kâmil noktaya ermiş olan hâlet-i ruhiyesini göstermesi bakımından ilginçtir.

İşte bazı kısımları:

"Daha önceleri askeriyede, Cemal Tural'ın², ben yüzbaşı, o, albay olmasına rağmen, karşımda tir tir titrediğini gördüm. Üstadın karşısında dilim tutuldu. Ve bir müddet konuşamadım. Dilim rekâket gibi bir hal aldı. O anda başımı kucağına alıp sıktı. Ondandı sonra çıkabildim."

"Vefatından biraz önce Diyarbakır'da Üstad'dan bir telgraf aldım. Derhal Ankara'ya gelmemizi istiyordu. Hemen uçakla Ankara'ya geldim. Demek son dersini vermek istiyormuş. Zaten ondan sonra görüşmek nasip olmadı. Ancak Urfa'da mübarek naşını görebildik. Orada, Ankara'da, birçok Nur Talebesi arkadaşlar vardı."

"Diyarbakır'da evimin etrafını askerî birlikler, tanklar muhasara altına almıştı. Bunu Üstada haber verdim. Üstad, 'Kardeşim onlar senin muhafızlarıdır' diye haber gönderdi. Garip bir tecellidir ki, o subayların ekserisi sınıf arkadaşım. Demek ki insanları birbirine bağlayan sunî dostluklar değil, mefkûre bağymış."

"Müsbet hareketi ders veriyordu"

"Üstad son dersinde menfi harekete katiyyen izin vermemişti, katiyyen kılıç çekilemeyeceğini ve onların aleyhinde bulunulamayacağını ifade etmişti. Hatta ben bir hadiste gördüm: 'Başınızda bulunanlar eğer dünyevi umurunuzu tedvir ediyor ve dinî faaliyetinize ilişmiyorsa onlara karşı gelmeyin. Velez ki, başınızdaki karabacaklı bir Habeşli bile olsa.' Nitekim Üstad, 31 Mart ve Şeyh Said isyanlarında da menfi bir tavır takınmamıştı." (Son Şahitler Cilt.2 Sayfa: 234)

RİSALE-İ NUR'DA MEHMET KAYALAR VE DİYARBAKIR

Gariptir ki; Emirdağ Lâhikası, Mektubat ve İşârat-ül İ'caz kitaplarının en son sayfaları Mehmet Kayalar ağabey ile alakalıdır. Bunda bir sır mı var bilemiyorum...

Emirdağ Lâhikasının son mektubu, Hz. Üstad tarafından birinci derecede Mehmet Kayalar muhatap alınarak söylenmiş ve anında yazılmıştır.

İşârat-i-ül İ'caz kitabının son sayfasında Mehmet Kayalar'ın beraatla neticelenen bir müdafaası vardır. Müdafaası, "Emekli Yüzbaşı Mehmet Kayalar" imzasını taşımaktadır.

Mektubat Kitabının son sayfası da Mehmet Kayalar'a aittir. Burada "Hakikat Işıkları" diye bir şiiri vardır.

Ayrıca Tarihçe-i Hayatta ise Mehmet Kayalar'ın Diyarbakır'daki hizmetlerine dair işaretler vardır.

İşârat-i-ül İcaz'daki müdafaanın ve Mektubat'taki şiirin baş kısımlarını buraya alıyoruz.

"Birkaç defa beraet kazanan Risale-i Nur'un birkaç vilayette haksız müsaderesine dair, Nur'un yüksek bir talebesinin mahkemesindeki müdafaasından bir parçadır.

(Bu müdafaası, bir takriz olarak buraya ilhakı münasib görülerek dercedilmiştir.)

² Cemal Tural: 1966–1969 yılları arasında Genelkurmay Başkanlığı yapmıştır. Çok sert ve disiplinli kişiliği ile tanınmıştır.

Diyarbakır Sulh Ceza Mahkemesi yüksek makamına:

Mahkeme-i âdilenizin huzuruna çıkmaktan fevkalâde memnunum. Âdil mahkemeler; Kâinat Hâlıkının Hak isminin, Âdil isminin ve daha çok esma-i İlahiyenin tecelligâhıdır. Hak namına hükmeden, Âdil-i Mutlak hesabına adalet eden ve hakikî, İslâmî bir adalet olan kürsî-i muallâ ne yüksektir, ne mübeccedir... Hak tanımaz mağrur zalimleri huzurunda serfuru ettiren, haksızları hakkı teslim icbar eden âdil mahkemeler, en yüksek tebcile ve en âlî ihtirama sezadırlar...” (İşârat-ül İ’caz 224) ...

Emekli Yüzbaşı

Mehmed Kayalar

Hakikat Işıkları

Herkes bilmez gökte ne var
Görür onu göz sahibi
Parılıyor güneş kadar
Hakikatı umman gibi
İster gönül elbet huzur
Âhir demde etmiş zuhur
Âlemlere doğmuş o nur
Gökten inen ferman gibi
Ferdiyeti elhak ayan
Odur gönüllere sultan
Var mı bilmem ulu bürhan
Bu Bediüzzaman gibi
Lisanından saçılır nur
(...)

Mehmed Kayalar

(Mektubat 521)

Isparta'daki Hayatından Muhtelif Safhalar:

“Urfa ve Diyarbakır'daki faal Nur talebeleri birer medrese-i Nuriyye kurdular. Risale-i Nur'u her sınıf halktan, bilhassa talebelerden, gençlerden gelen cemaate okumak suretiyle ilmî derslere başladılar. Bu zamanda pek ehemmiyetli olan talebe-i ulûmun şerefini ihyâ ettiler. Şark havâlisinde büyük hizmet-i imaniyye ifa olundu. Bir aralık Diyarbakır'da orada Nurlarla imana ve Kur'âna hizmet eden faal bir Nur talebesi aleyhine dâvâ açıldı, beraetle neticelendi, mü'minlerin sürûr ve minnettarlığına vesile oldu.” ... (T. Hayat 673)

Nurların Neşri: Anadolu'nun birçok yerlerinde Nurlara hizmet devam etmekle beraber; bilhassa Ankara, İstanbul, Diyarbakır, Urfa Medrese-i Nuriyeleri yalnız buldukları muhitte

değil, çok geniş bir sahada hizmet-i imaniyyede bulundular. Bu hizmetleri; yalnız bir kişi değil, bir merkez değil, yalnız malûm şahıslar değil; hizmet-i Kur'âniyye olduğu için, pek çok vecihlerde, pek çok zatlar tarafından ifa edildi. İsmi bilinmeyen nice halis talebeler, sadık mü'minler, bu hizmet-i kudsiyyede çalıştılar, Nur-u Muhammedî'nin yayılmasına gayret ettiler. ... (Tarihçe-i Hayat 674)

O ZAMANKİ GAZETELERDE DİYARBAKIR VE MEHMET KAYALAR

Bediüzzaman Hazretleri daha hayatta iken, Risale-i Nur hizmetlerinin mühim merkezlerinden birisi Diyarbakır'dır... İsmi Diyarbakır Risale-i Nur hizmetleriyle bütünleşmiş Mehmet Kayalar vardır... Bu sebeble 1950'lilerin ortalarından itibaren, Diyarbakır ve Mehmet Kayalar hakkında o zamanki büyük gazetelerde çok haberler çıkmıştır... Ama ne yazık ki içerikleri yalan, yanlış ve kasıtlarla dolu...

